

CARLOS E. LOONTIENS, STADSBIBLIOTHECARIS, STADSARCHIVARIS
EN STADSCONSERVATOR TIJDENS HET INTERBELLUM

door Norbert HOSTYN

Tijdens het jarenlange bestaan van ons tijdschrift werd er reeds aan een hele waaier van Oostendse personalia een artikel gewijd.

Eén van de namen die vaak terugkomt wanneer men zich ietwat met het Oostends verleden bezig houdt is die van Carlos LOONTIENS, stadsbibliothecaris, stadsarchivaris en stadsconservator tijdens het interbellum. Met deze korte bio-bibliografische nota voegen we hem toe aan de Oostendse personaliteitengalerij die we doorheen meer dan twintig "Plate"-jaargangen ontmoeten.

Carlos LOONTIENS werd op 16 september 1892 te Oostende geboren. Hij was stadsbibliothecaris en stadsarchivaris vanaf 1919 ter opvolging van Eugène EVERAERTS die na W.O. I uit zijn ambt werd ontzet : van 1924 af tevens conservator van de beide stedelijke musea : Schone Kunsten en Heemkunde. Hij nam zijn ambten waar tot september 1944.

Hij overleed te Oostende op 19 oktober 1969.

LOONTIENS' interesses gingen duidelijk sterker uit naar de literatuur, naar de volkskunde en de locale geschiedenis, dan naar de beeldende kunsten. Bij zijn titulatuur die hij opgeeft in zijn publicaties bv., vermeldt hij doorgaans niet dat hij naast bibliothecaris-archivaris ook conservator was.

Bovendien was hij, los van zijn ambten, sterk geïnteresseerd in de wereld van het paranormale, de hypnose en andere aspecten uit die sfeer. Op allerlei liefdadige feestjes trad hij trouwens af en toe als hypnotiseur op.

Carlos LOONTIENS was niet alleen conservator van het Museum van Schone Kunsten, dat nog steeds volledig geïntegreerd was in de lokalen van het Stadhuis op het Wapenplein, maar ook van het Heemmuseum LIEBAERT, het op dat moment totaal verkommerde heemmuseum in het Maria-Hendrikapark.

Zijn grootste verdienste als conservator zou zijn inzet worden voor de verhuis en herinrichting van dit tijdens en na W.O. I verwaarloosde Museum naar en in het Fort Napoleon .

Dit impliceerde het uitgraven van het immense, deels onder zand bedolven gebouw, de restauratie van het fort en de nodige infrastructuurwerken.

Op Pinksterdag 1932 werd het Fort Napoleon als Museum opengesteld. Zoals blijkt uit de fotos die we van dit Museum kennen was de opstelling zeer oubollig en saai : een opeenstapeling van napoleontica, plannen, kaarten en objecten zonder die in een breed historisch verband te betrekken. Ook recente aanwinsten uit de sector "Schone Kunsten" vonden er blijkbaar onderdak.

Voor de uitbeelding van het leven van Napoleon enerzijds en taferelen over de geschiedenis van Oostende anderzijds deed LOONTIENS beroep op kunstschilder René HANSOUL (Machelen, 1910).

Hij gebruikte overduidelijk oud prentenmateriaal als inspiratiebron voor die werken.

LOONTIENS maakte in zijn dubbelambt de vernietiging mee van zowel de stadsbibliotheek en het stadsarchief, als van het museum voor Schone Kunsten, ten gevolge van oorlogsfeiten in mei 1940.

In 1945 verliet hij de stadsdienst en werd opgevolgd door Frank EDEBAU. Nadien verdween hij volledig uit de culturele "running".

LOONTIENS woonde Sint-Jorisstraat, 19 (Dekenijstraat).

Voornaamste publicaties :

- Guide du Touriste I. Ostende monumentale et pittoresque, Oostende , s.d.
- Le Symbolisme et les Sociétés Secrètes, 1920.
- Un labyrinthe. A la recherche d'une explication de la vie, Oostende, 1926, 1928.
- De oorsprong van de voornaamste gemeenten van de arrondissementen Oostende, Veurne en Diksmuide. Proeve van toponymie, Oostende, 1927.
- In 't oud Oostende (1769), ten tijde van notaris de Callais. Historisch-folkloristisch verhaal, 1927.
- Artikel in de kunstmonografie "Jan De Clerck", Gent, 1928.
- Dit is de waarachtige en stichtelijke historie van Tone de Stierman (toneelstuk in 3 bedrijven met proloog en naspel i.s.m. Karel JONCKHEERE; muziek van T. MOREAUX), 1928
- Een eeuw zeevisscherij te Oostende, Oostende, 1930.
- Méditations théosophiques : sommes-nous libres et responsable de nos actes ? Oostende, 1931.
- Toponymie de la ville et de l'arrondissement d'Ostende, 3 dln. s.l., s.d. (eerst in afleveringen verschenen in L'Echo d'Ostende, 1931).
- Le fort Napoléon. Son histoire, le musée, Oostende, 1933.
- Les derniers moulins à vent, Oostende, 1939.
- L'Histoire d'Ostende expliquée au Musée Communal. Catalogue illustré et annoté des oeuvres d'art et des antiquités réunies à l'hotel de ville, Oostende, s.d.
- 3 artikels in H. VANDEPUT, Ostende et le littoral belge, Brussel, s.d. : "L'histoire d'Ostende", "La folklore d'Ostende", "La musique à Ostende".
- Duin- en strandverdediging. Van Kadzand tot Wissant. Helmbeplanting en bebossching der Duinen van de Vlaamsche kust (1940; eerst verschenen in het Visscherijblad van 1939) (met illustraties van Robert BUYS).